

Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde

Referat fra møde den 27. januar 2015 kl. 15.30 – 18.30 i bispegården

Indledning ved Gert-Oluf Schwarz Lausten.

Ingen afbud

1. Godkendelse af dagsorden

Godkendt med små justeringer.

2. Godkendelse af referat fra sidste møde 25. november 2015

Godkendt med små justeringer.

3. Evaluering af:

- **"Christmas Carols and Advent Service Lessons" december 2015** gik godt. Det fortsætter nu uden vores medvirken.

- **Forbønsgudstjeneste i Viborg domkirke den 10. januar 2016** gik godt. Det overvejes, om der burde være et kort resume på engelsk af prædiken.

I forhold til fortsættelse besluttede udvalget:

- at forbønsgudstjenesten fortsætter
- at gudstjenesten i fremtiden overvejes at komme i umiddelbar forlængelse af Evangelisk Bedeuge eller på et helt andet præciseret tidspunkt.

I 2017 holdes forbønsgudstjenesten den 29. januar kl. 16.30.

4. Fremtidig udvalgsstruktur (Se bilag 2 Kommissorium & struktur)

Oplægget blev drøftet i forhold til såvel proces som indhold, hvor der er delte meninger om det foreliggende resultat.

Følgende mangler at blive præciseret:

- stiftspræstens kvote for arbejdet i fremtiden
- asylpræstens rolle
- funktionsperiode for udvalgsmedlemmer
- fordeling mellem præster og lægfolk

Der sendes en skrivelse om dette til Stiftsråd og biskop. *(Da der viser sig ikke at være enighed om at sende den påtænkte skrivelse, så har formanden konkluderet, at den ikke afsendes.)*

Konsekvensen for nærværende udvalg er minimal, idet selve udvalget holder to årlige møder med deltagelse af arbejdsgrupperne (i fremtiden kaldt konferencer af længere varighed), ligesom arbejdsgrupperne fortsætter deres arbejde.

5. Årsrapport 2015

Godkendt.

6. Budget 2017, se bilag 4.

Drøftet. Budgettet justeres, så der afsættes et beløb til asylarbejde.

7. Nyt fra den mellemkirkelige gruppe (herunder International Kirkedag)

a.) Venskabsmenigheder

Det er vanskeligt at få arbejdet i gang. Derfor to forslag:

a. Samarbejde med missionselskaberne om besøgsrejser til f.eks. til Libanon, Israel eller et afrikansk land.

b. At vi fra stiftsudvalget knytter forbindelse til den lutherske kirke enten i Letland eller Polen.

Punktet er udsat fra forrige møde og drøftet under budgettet 2017.

8. Nyt fra missionsgruppen

a. Der planlægges et stiftsstævne. Det holdes en lørdag i stedet for en søndag, for at få mere tid til indholdet. Der foreslås, at stævnet afholdes den 19. november 2016 i Ikast

b. Erfamøde for PYM (provstikomiteer for Ydre Mission) den 19. maj.

c. Fremtid for provstipræster og provstikomiteer er drøftet under budget.

Nyt fra religionsmødegruppen

a. Ture til de hellige huse fortsætter, og næste besøg bliver i den ortodokse kirke i Isenvad (dato endnu ukendt).

b. Erfadag i maj i Holstebro – internationalt arbejde lokalt placeret – dato endnu ukendt.

9. Nyt fra asylpræst og gruppe omkring flygtninge og asylansøgere.

Karin fortalte om nyoprettede asylcentre.

10. PR for Stiftsudvalget og dets arrangementer – Stiftets hjemmeside

Der er ønske om, at udvalgets arrangementer bliver lidt tydeligere på Stiftets hjemmeside.

Der oprettes maillister af interesserede eller Nyhedsbreve.

Vi benytter pressemeddelelser.

Referaterne lægges fremover på hjemmesiden og sendes til provstipræster,

VV sørger for dette efter godkendelse.

- 11. Mellemkirkelige Råds møde med stiftsrepræsentanter 5. – 6. februar**
Følgende deltager: Ole, Karin, Gert Olaf, Nicolai, Vilhelm Christian x2 og Grete.

- 12. Orientering fra Det mellemkirkelige Råd (MKR), Folkekirkens Mission (AG FKM) og "Folkekirken og Religionsmødet" (F&R), Folkekirkens Nødhjælp (FKN)**

MKR

Til kontingent til LVF er der givet 1,3 mio. kr. fra Fællesfonden (Kirkeministeriet)

Karsten Nissen har orienteret om Reformationsjubilæet.

FKM

Intet nyt.

F&R

Intet nyt.

Danske Kirkers Råd (DKR)

Danske kirkers Råds Årsmøde 2016

Sted: Trinitatis Kirkers Sognehus, København K

Lørdag 21-05-2016 10.00 – 16.30

Ole deltager

Danske kirkedage – Himmelske dage København 5-8 maj 2016

Optaktsarrangementer fra 1-5 2016 i København

Ole deltager

Grøn Kirke: Der bliver flere, nu 156. Der kommer flere i Jylland.

Klima Pilgrims vandring før COP 15

Se mere på www.danskekirkersraad.dk/

FKN

Intet nyt.

- 13. Besøg i venskabsstiftet Guildford i England til efteråret**
Det er planlagt. Er for biskop og stiftspræst og evt. en mere fra udvalget.

13b. Studieturen i april til Bruxelles. Alle deltagere glæder sig. Program gøres snarest færdigt.

- 14. Kalenderen er ajourført.**

- 15. Eventuelt**

På næste møde planlægges møder for resten af året

Bilag 1.

Kalender 2016 Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde

27. januar kl 15.30	Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde
29. januar kl 16.30	Forbønsgudstjeneste i Viborg Domkirke
5-6. februar	MKR for stiftsrepræsentanter i Vejle
	Møde sognelæringsnetværk
	International gudstjeneste i sognene
7.-10. april	Studietur til Bruxelles
11. maj kl 15.30	Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde
19. maj	Erfamøde for PYM (provstikomiteer for Ydre Mission)
	Religionsmøde sidst i maj
7-9. juni	Missionskonference på Emmaus i Haslev.
	Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde
	Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde
19. november	Stiftsstævne
22. november?	Møde hos biskoppen med migrantledere??
	Christmas Carols and Lessons" Vestervang Viborg

Kalender 2017 Stiftsudvalget for Økumeni, Mission og Religionsmøde

29. januar	Forbønsgudstjeneste i Viborg Domkirke

Stiftsudvalg for Mission, Økumeni og Religionsmøde:

Formål:

Folkekirkens mission er at forkynde Kristus som hele verdens frelser (jvf. Betænkning 1477). Dette udelukker, at Folkekirken kan isolere sig om sine egne indre forhold uden derved at svigte sin opgave. Det hører derfor med til Folkekirkens væsen, at den må være rettet mod verden uden for sig selv. Dette betyder, at verden til stadighed udfordrer Folkekirken med sin kultur og viden; med sine religioner, livsanskuelser og filosofier; med sine sociale forhold, magtstrukturer, økonomiske systemer, fattigdom, ulighed osv. Hertil kommer udfordringen fra den mangfoldighed af kristne kirker, som verden rummer.

Da budskab og budbringer i den kristne forkyndelse udgør en helhed, udfordrer verden ikke alene Folkekirken intellektuelt; men også praktisk. Hvad vi i Folkekirken siger om andre religioner og hvordan vi i Folkekirken – som majoritetskirke og som en væsentlig bærer af flertallets kultur i Danmark – lever sammen med mennesker hjemmehørende i andre religioner og med baggrund i andre kulturer; hvad vi mener om verdens elendighed og hvad vi gør ved den som hjemmehørende i et verdens rigeste lande – osv. – udgør tilsammen vores forkyndelse. At forkynde Kristus som hele verdens frelser finder sted i ord og handling eftersom frelse omfatter både legeme og sjæl og både har et lokalt og et globalt perspektiv.

Med udgangspunkt i denne forståelse af Folkekirkens mission udgør mission, økumeni og religionsmøde tre distinkte, men nøje sammenhængende områder, hvor det er kirkens mission, der gør de økumeniske og religionsmødets problemstillinger relevante og påtrængende: Det er i kraft af Folkekirkens sendelse til hele verden, at verdens andre kristne og verdens andre religioner bliver en uomgængelig udfordring.

Stiftsudvalget for Mission, Økumeni og Religionsmøde (stiftsudvalget) har dermed som sin overordnede opgave at inspirere stiftets menigheder til at reflektere over deres mission både lokalt og globalt og i den forbindelse inspirere og støtte menighederne i deres møde og samliv med andre religioner og kirker. Det er desuden stiftsudvalgets opgave at inspirere menighederne i forhold til global diakoni (som traditionelt er varetaget af private frivillige organisationer inden for Folkekirken som fx missionselskaber og Folkekirkens Nødhjælp), idet spørgsmålet om lokal diakoni varetages af et selvstændigt stiftsudvalg i Viborg Stift.

Stiftudvalgets har et særligt ansvar for at samarbejde med og inspirere stiftets provstikomiteer for ydre mission (pym) samt de provstipræster for ydre mission, der er knyttet hertil.

Kommissorium:

Stiftsudvalgets konkrete opgave er at:

- afholde kurser, møder, temadage, udarbejde materialer osv. mhp. at inspirere stiftets menigheder og pym'er til udvikling og engagement inden for området mission, økumeni og religionsmøde og herunder sikre, at der finder en løbende erfaringsudveksling sted på tværs af stiftet.
- repræsentere stiftet i de nationale organisationer, fora og stiftssamarbejder, der virker inden for områder mission, økumeni og religionsmøde og herunder sikre, at inspiration og støtte kanaliseres fra det nationale til det lokale plan. Repræsentation for stiftet i sådanne sammenhænge er for stiftsudvalgets og arbejdsgruppernes medlemmer knyttet sammen med deres deltagelse i stiftsudvalget og dets stående arbejdsgrupper og bortfalder som udgangspunkt med dette engagements ophør.
- sikre en løbende kontakt til de frie folkekirkelige organisationer, der arbejder inden for området mission, økumeni og religionsmøde og inspirere til godt samarbejde og "best practice" i samarbejdet mellem disse og lokale menigheder/PYM. Herunder at bistå biskoppen med at løse problemer, der måtte opstå i samarbejdet mellem frie folkekirkelige organisationer og menigheder/pym'er.
- løbende at følge den indvandring, der finder sted til stiftet, og inspirere lokale menigheder til at være kirke også for den store og meget sammensatte gruppe, som mennesker med en anden etnisk baggrund end dansk, udgør. Det drejer sig om asylansøgere, flygtninge og fremmede generelt, der for en kortere eller længere periode bor og arbejder i stiftet.
- sikre, at der er en løbende kontakt til de religiøse institutioner og kirker/menigheder uden for Folkekirken, der er i stiftet og i den forbindelse følge den kirkelige og religiøse udvikling, der finder sted i stiftet.

Mødefrekvens:

Stiftsudvalget mødes to gange årligt på følgende tidspunkter og med følgende faste punkter på dagsordenen (ud over, hvad der i øvrigt måtte være nødvendigt):

Maj/juni: Økonomi opfølgning på første halvår. Planlægning af udvalgskonference i efteråret.

November: Opfølgning på året herunder: planlægning af årlig afrapportering, budget, aktiviteter til årshjul. Planlægning af udvalgskonference i begyndelsen af det følgende år.

Der holdes mindst to konferencer for de stående arbejdsgrupper under stiftsudvalget på følgende tidspunkter og med følgende faste punkter foruden, hvad der ellers skønnes nødvendigt:

Jan/feb.: Afrapportering af repræsentationer. Evaluering af det foregående års aktiviteter og gennemgang af nye aktiviteter. Nye initiativer.

Aug./medio sep.: Afrapportering af repræsentationer. Planlægning af næste års aktiviteter. Diskussion af toårsplanen for stiftsudvalget.

Arbejdsrapport:

Stiftsudvalget for Mission, Økumeni og Religionsmøde virker gennem tre stående arbejdsgrupper, der hver har ansvaret for det praktiske arbejde inden for stiftsudvalgets tre hovedområder. Desuden kan der nedsættes projektgrupper til at løse konkrete opgaver. Medlemmerne af disse projektgrupper kan rekrutteres fra arbejdsgrupperne samt ude fra.

Stiftsudvalget består af en repræsentant fra hvert af de tre stående udvalg, stiftspræsten for Mission, Økumeni og Religionsmøde samt en repræsentant fra Stiftsrådet. De stående udvalg indstiller til Stiftsrådet gennem stiftspræsten, hvem de ønsker som repræsentant i Stiftsudvalget.

Stiftsudvalget konstituerer sig selv årligt med formand og næstformand. Stiftspræsten kan ikke vælges som formand, men er til gængæld udvalgets sekretær.

Medlemmerne af arbejdsgrupperne udpeges af stiftsudvalget.

Stiftspræsten er medlem af alle stående arbejdsgrupper og deltager så vidt muligt i deres møder.

Stiftsudvalgets opgave i forhold til de stående arbejdsgrupper er at fungere som koordinator og administrativt forretningsudvalg for disse (herunder at varetage kontakten til stiftet og den fælles økonomiske styring). Desuden er det stiftsudvalgets opgave at arrangere mindst to årlige stiftsudvalgskonferencer, hvis opgave er at bringe medlemmerne af arbejdsgrupperne sammen og i denne sammenhæng udvikle nye ideer og koncepter (se mødefrekvens).

Stiftspræsten er sekretær for stiftsudvalget og har det praktiske ansvar for stiftsudvalgets økonomiske styring og for at budgetter, regnskaber, årsrapporter osv. tilgår stiftet/stiftsrådet. Alle udgifter, der skal afholdes over stiftsudvalgets konto, skal godkendes af stiftspræsten.

Gennem sin løbende kontakt til de øvrige stiftspræster er det stiftspræstens opgave at sikre, at der sker en løbende koordinering af udvalgets og dets arbejdsgruppers arbejde i forhold til de øvrige stiftsudvalg.

Formanden for stiftsudvalget aftaler dagsordener for stiftsudvalgets møder med stiftspræsten.

Hvilke opgaver, stiftspræsten desuden skal løse for stiftsudvalget, aftales løbende, idet der skal tages hensyn til stiftspræstens øvrige opgaver i sin egenskab af stiftspræst og størrelsen af den kvote, der er afsat til området.

Ressourcepræsten for Asylansøgere er tilknyttet stiftsudvalget og løser sine opgaver i samarbejde med stiftsudvalget.

Stiftsrådets repræsentant i stiftsudvalget har ansvaret for den løbende kommunikation og information mellem stiftsrådet og stiftsudvalget.

Stiftsudvalget arbejder med følgende deadlines:

Budget med motivation og årsrapport sendes til stiftet senest 31.1.

Det toårige visionspapir tilgår stiftet senest 15.9.

Aktiviteter til årshjul tilgår stiftet senest 1.12.

Bilag 3

Stiftsudvalget for Mission, Økumeni og Religionsmøde:

Årsrapport 2015

Stiftsudvalget for Mission, Økumeni og Religionsmøde har i året 2016 løftet en række opgaver inden for udvalgets tre arbejdsområder. Udvalget har været organiseret i tre stående arbejdsgrupper og har løbende nedsat projektgrupper til at tage sig af konkrete opgaver og programmer.

Inden for **Missionsområdet** har udvalget stået for et stiftsstævnet i Struer d. 15. november 2015 med titlen "Folk og Kirke under Angreb". Ved stævnet blev der fokuseret på terrorgruppen Boko Haram. Lektor Niels Kastfelt fra Københavns universitet gav et generelt foredrag om Boko Haram og dens virke i Nordøst Nigeria, hvorefter generalsekretær Peter Fischer-Nielsen fra Mission Afrika, fortalte om Den Lutherske Kirke i Nigeria, som arbejder i området. Stævnet begyndte med gudstjeneste i Struer kirke og havde samlet ca. 40 deltagere.

Udvalget fortsætter arbejdet med en fornyelse af provstipræstestrukturen, samt forberedelse af et nyt Stiftstævne om Mission. Desuden er det planen at afholde et ERFA-møde for stiftets provstiudvalg for ydre mission samt – mhp. 2017 – at organiserer en studietur for medlemmer af samme til Viborg Stifts venskabsstift i Guildford, England mhp på at se, hvordan missionselskaber og sognemenigheder dér arbejder sammen om global mission. Desuden arbejdes der stadig på spørgsmålet om, hvordan der skabes motivation til at nedsætte provstikomitéer i Skive og Salling samt i Viborg Dom og Viborg Østre provstier.

Inden for området **økumeni** har udvalget arbejdet med to projekter. Det første var stiftsstævnet om de nye kristne danskere, som blev afholdt i Farsø kirke og Sognegård i marts måned. Stævnet var velbesøgt. Biskop Steen Skovsgaard, Lolland-Falster stift, og stiftspræst Daniel Ettrup Larsen, Ribe stift, medvirkede med gode og relevante foredrag, som bød på teologisk refleksion om den fremmede samt på praktiske eksempler på kirkeligt arbejde blandt flygtninge og asylansøgere.

Det andet projekt var International kirkedag i stiftets kirker. Vi udgav et materiale med ideer til gudstjeneste og efterfølgende aktiviteter. Materialet blev godt modtaget og langt de fleste af de steder, hvor arrangement blev gennemført, blev det til stor glæde såvel for menigheder som for de nye danskere. Der var dog færre menigheder, der tog idéen op, end vi havde håbet. Alligevel besluttede vi at genudgive en revideret udgave af vores materiale til brug i 2016.

I 2016 vil vi arbejde med tre ting: 1. At skabe bedre kontakt til migrantmenighederne i stiftet. 2. At arbejde med tiltag i forbindelse med reformationsjubilæet i 2017. Dels vil gerne arrangere en konference om, hvad det vil sige at være luthersk i dag, med deltagere fra stiftet og fra de lutherske kirker i vores nabolande. Det skal være et forum til gensidig inspiration, ligesom vi håber, at det kan være med til at øge fællesskabet mellem kirkerne. Og dels vil vi gerne, at der knyttes en forbindelse til en

af de lutherske mindretalskirker enten i Baltikum eller i Polen for på den måde at være med til at støtte udviklingen og dele de erfaringer, som vi har om at være kirke i en sekulariseret samtid. 3. At videreudvikle materialet International Kirkedag samt at øge kendskabet til det, således at det kan vinde større udbredelse i stiftets menigheder.

Inden for området **religionsmøde** har stiftsudvalget gennemført endnu en del af programmet "Se kristendommen i et nyt lys". Efter i 2014 at have besøgt hindutemplet i Herning var turen i år kommet til islam. Første del af programmet var en grundlæggende indføring i Islam ved Lorens Hedelund, tidl. udsendt som missionær til Mellemøsten, og missionssekretær i Danmission. Anden del var et besøg i den sunnimuslimske moske i Skive, hvor imam Mohammad Jammal viste moskeen frem og fortalte om at være muslim i Danmark. Besøget sluttede med overværelsen af en bøn. Der var cirka 35 deltagere i dette program, som også var det på forhånd vedtagne maksimale antal deltagere. Programmet var tilbudt MR medlemmer og kirkeligt ansatte.

Udvalget har desuden foretaget en kortlægning af Viborg Stift, med henblik på de steder hvor der indgår religionsmøder i den lokale kirkes arbejde. Billedet er, at i de byer, hvortil der er flyttet flygtninge, tidligere eller nu, har Folkekirken ønsket at være et åbent tilbud for de nye borgere med fremmed etnicitet. Der er enkelte sogne med migrantmenigheder.

Der har været indbudt til en temadag om samtidsspiritualitet, arrangeret i samarbejde med stiftsudvalget for Gudstjeneste og forkyndelse. Temadagen blev aflyst på grund af manglende deltagelse.

Stiftsudvalget har også deltaget aktivt i projektet "Teologi i Praksis", der i regi af Folkekirke og Religionsmøde og i samarbejde med Århus Universitet (Peter Lodberg) og Teologisk Pædagogisk Center har arbejdet teologisk med de religionsmødeproblematikker, som almindelige præster støder på i deres dagligdag. To præster fra Viborg Stift har deltaget foruden stiftspræst Nikolaj Frøkjær-Jensen. Projektets resultater ventes udgivet som et nummer af Kritisk Forum for Praktisk Teologi i efteråret 2016.

På tværs af områderne har Stiftsudvalget i årets løb også arbejdet på at fremme Folkekirkens asylsamarbejde og møde med flygtninge i Viborg Stift. Udvalget har sammen med de lokale præster m.fl. besøgt Ranum og Holstebro asylcentre, og der har efterfølgende været afholdt to erfaringsudvekslingsmøder med personer, der bl.a. arbejder med dåbsoplæring af asylansøgere.

Udvalget har udsendt plakater og flyers til alle menighedsråd, valgbestyrelser og præster: Velkommen til Folkekirkens Fællesskab.

Stiftsudvalget har i 2015 (og igen i 2016) organiseret en forbønsgudstjeneste i Viborg Domkirke. I 2015 var fokus rettet mod forfulgte kristne og andre, der forfølges for

deres tro. I 2016 var fokus udvidet til at omfatte flygtninge mere generelt. Begge gudstjenester har været velbesøgte.

Stiftsudvalget har sluttelig også varetaget en række **repræsentationsopgaver** for stiftet. Dette drejer sig om Folkekirkens Mellemkirkelige Råd, Danske kirkers Råd, Folkekirkens Nødhjælp, Danske Kirkers Råd, Folkekirke og Religionsmøde og Arbejdsgruppen Folkekirkens Mission. Desuden er stiftsudvalget gennem stiftspræsten repræsenteret i Århus Universitets MØ Forum og har derigennem mulighed for at følge den faglige udvikling på stiftsudvalgets arbejdsområde samt holde sig orienteret om, hvad der udbydes af konferencer og kurser i universitært regi.

Bilag 4

Budget 2017

1 **Faste programmer:**

2	Stiftskonference	10.000
3	Materialer mv. til International Kirkedag i Viborg Stift	3.000
4	Mellemkirkelige projekter	10.000

5 **Mindre projekter og initiativer i arbejdsgrupperne**

6	Projekter i arb. gr. for religionsmøde	6.500
7	Projekter i arb. gr. for mission	6.500
8	Projekter i arb. gr. mellemkirkeligt arbejde	6.500

9 **Afholdelse af møder i stiftsudvalg og arbejdsgrupper, udgifter til provstipræster for ydre mission, deltagelse i div. bestyrelser og konferencer, kontingenter osv.**

10	Transportudgifter for provstipræster	2.000
11	Møder i arbejdsgrupperne (transport mv.)	8.000
12	Møder i Stiftsudvalget (transport, fortæring mv)	4.000
13	Deltagelse i bestyrelser mv.	20.000
14	Deltagelse i konferencer mv	20.000

15 **Engangsprogrammer:**

16	Studietur for provstiudvalg for ydre mission til Guildford	32.000
17	Solidaritetstur for MR medlemmer i Viborg, Skive og Salling	30.000

17	I alt:	158.500
----	--------	---------